

Finansdepartementet - FIN

Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Vår referanse: 23/02517-2
Arkivkode: 200
Saksbehandler: Hakon Huus-Hansen
Deres referanse:
Dato: 09.07.2023

Høring om modernisering av regelverket for innkreving – høringssvar fra KS

Innledning

Det vises til Finansdepartementets brev 27. april 2023, hvor to høringsnotater ble sendt på høring, med svarfrist 1. august. Det ene notatet inneholder forslag til ny «lov om innkreving av statlige krav mv». Det andre inneholder forslag til lovendringer som muliggjør etablering av ett utleggstrekk per skyldner. Notatene er på til sammen nær 800 sider. Utredningene er detaljerte og behandler problemstillinger som til dels er kompliserte og svært tekniske. KS høringssvar begrenses til å gjelde enkelte forhold som vurderes å være av stor betydning for kommunale krav og kommunale innkreivingsmyndigheter.

Innledningsvis bemerkes at KS overordnet er positiv til forslagene. De vil kunne gi et mer oversiktlig regelverk enn tidligere, både for innkreivingsmyndighetene og skyldnerne, og en mer effektiv innkreiving. En mer effektiv innkreiving er i utkastet lovfestet som hovedformålet med innkreivingsloven, jf. utkastet § 2.

Lovmedvirkningsordningen bør tas i bruk i det videre lovarbeidet

Som det vil fremgå av KS kommentarer nedenfor, er det behov for innspill fra og på vegne av kommunal sektor for å få til en reform som også ivaretar kommunenes behov. KS anmoder derfor om at det ved bruk av lovmedvirkningsordningen etableres et samarbeid mellom involverte departementer på den ene siden og KS med bistand fra enkeltkommuner på den andre.

Kommentarer til utkastet til ny innkreivingslov

Rettsgrunnlaget for kommunenes særnamsmyndighet bør klargjøres

I høringsnotatet, pkt 5.6.2 med henvisninger, er det lagt opp til at kommunene skal være innkrevingsmyndighet for kommunale krav (særnamsmyndigheten) – bortsett fra beslutning om utleggstrekk. Departementet anser det imidlertid ikke «naturlig» at loven skal gjelde direkte for kommunene. Det er derfor foreslått at særnamsmyndigheten fortsatt skal fremkomme i enkeltbestemmelser i de lovene som omhandler kommunale krav. I dag sier disse hjemmelsbestemmelsene at skattebetalingsloven gis tilsvarende anvendelse ved innkrevingen – se for eksempel eiendomsskatteloven § 27 som sier at forfalt krav på eiendomsskatt kan kreves inn av kommunen etter reglene for innkreving av skatt. Ettersom lovutkastet er basert på at Innkrevingsloven ikke skal gjelde direkte for kommunene, går forslaget ut på kommunenes namsmyndighet skal fremkomme gjennom henvisning til enkeltbestemmelser i innkrevingsloven.

Dette er en krevende lovteknikk – både for kommunene og skyldnerne. Den gir definitivt ikke et brukervennlig og rettssikkert regelverk. Man kan få hjemmelshenvisninger i flere ledd og det kan bli spørsmål om hva som egentlig gjelder. Etter at skatteoppkrever-oppgavene ble overført til staten i 2019, har mange kommuner erfart at det ofte stilles spørsmål ved om kommunen har noen namsmyndighet i behold overhodet. Det er illustrerende at KS i fjor måtte utarbeide en generell orientering om rettsgrunnlaget for særnamskompetansen, for at de kommunene som behøver det skal ha noe å vise til. Ved den reformen som det nå legges opp til, bør også rettsgrunnlaget for kommunenes særnamsmyndighet klargjøres. En mulig løsning kunne være en egen bestemmelse i Innkrevingsloven hvor det slås fast at kommunene er innkrevingsmyndighet for kommunale krav, med oppregning av hvilke bestemmelser i innkrevingsloven som gjelder ved kommunal innkreving. En slik bestemmelse kunne komme i tillegg til henvisningsbestemmelsene i sektorlovgivningen.

«Innkrevingsmyndigheten» bør defineres i loven

Lovutkastet legger all myndighet til «Innkrevingsmyndigheten». Likevel sier ikke loven noe om hvem som er eller kan være Innkrevingsmyndighet. Både siktemålet om et brukervennlig regelverk og rettssikkerhetshensyn, tilsier at dette bør reguleres eller forklares i loven på en eller annen måte. Ifølge høringsnotatet pkt 5.5.2 skal Innkrevingsmyndigheten være en del av eller ligge hos Skatteetaten, men det legges opp til at det er etaten selv som skal bestemme hvordan Innkrevingsmyndigheten skal organiseres og styres. Etter KS' syn bør disse spørsmålene vurderes nærmere i det videre lovarbeidet. Det vises til at lovforslaget gir én sentral myndighet svært vide fullmakter på alle stadier av innkrevingsprosessen. Etter utkastet overtar Innkrevingsmyndigheten kreditorposisjonen når innkreving iverksettes – den gis myndighet til å avregne tilbakebetalingskrav i fremtidige ytelser og til å ettergi krav eller inngå betalingsavtaler.

Hvilke typer krav som hører under loven bør fremgå

Lovutkastet sier ikke noe om hvilke krav som hører under loven (annet enn i lovens tittel). Det får man svar på ved å se på forslagene til endringer i de lovene som behandler de aktuelle kravstypene – skattebetalingsloven, barneloven, folketrygdloven og en rekke andre. Av samme type hensyn som nevnt under punktet foran om behovet for å klargjøre rettsgrunnlaget for kommunenes særnamsmyndighet, bør det vurderes om det er mulig å angi i generell form hvilke typer krav som hører under loven.

Kommentarer til høringsnotatet om ett utleggstrekk

Kommunene fratras myndigheten til å beslutte utleggstrekk, uten noen nærmere begrunnelse

Fra høringsnotatet pkt 12.2 s 172 siteres:

Ut fra kostnadene og kompleksiteten knyttet til å gjøre kommunene til deltakere i det nye systemet, anser lovprosjektet det ikke som hensiktsmessig at kommunene deltar i den nye ordningen med ett utleggstrekk som egen namsmyndighet.

Lovprosjektet foreslår i stedet at innkreving av de aktuelle kravene ved utleggstrekk skal skje ved at kommunene går gjennom alminnelig namsmann. Kommunen beholder kompetansen som særnamsmyndighet, men særnamskompetansen vil ikke lenger gi adgang til selv å beslutte dekning ved trekk. Dersom kravet ikke betales frivillig og kommunen ønsker å tvangsinn drive det gjennom utleggstrekk, må den be den alminnelige namsmannen om å beslutte dekning ved trekk.

Det er ikke beskrevet hvilke kostnader og hvilken kompleksitet som gjør det uhensiktsmessig å knytte kommunale namsmyndigheter til ordningen. Kommunenes særnamsmyndighet foreslås dermed beskåret uten noen konkret begrunnelse. Det blir for enkelt. Det bør kunne påvises hvilke kostnader og andre forhold som taler mot å knytte kommunene til ordningen, som egen namsmyndighet. Ved vurderingen bør det også tas i betraktning at kommunene vil få økt kompetanse på innkreving og gjennom det en mer effektiv kravshåndtering dersom de knyttes til ordningen.

Små krav bør dekkes uten forholdsmessig fordeling med større krav

Det heter i høringsnotatet pkt 9.6.2.1, s 74:

Der skyldner har mange kreditorer og bare rom for et lavt trekkbeløp, vil en forholdsmessig fordeling kunne føre til en svært lav utbetaling for små krav. Lovprosjektet foreslår derfor at det i forskrift skal kunne reguleres hvor små beløp som skal utbetales, samt om den nærmere håndteringen av slike beløp. Det kan i forskrift også reguleres hvordan krav i trekket kan legges sammen ved beregningen. De nærmere beløpsgrenser fastsettes av departementet.

Kommunale krav vil ofte være små. Det gjelder for eksempel parkeringsgebyr og piggdekkgebyr, men kan også gjelde andre kravstyper. Det er etter KS syn vesentlig at de betydelige fordelene og besparelsene en ordning med ett utleggstrekk vil gi, ikke går på bekostning av innkrevingen av små krav. Det bør fastsettes en grense for krav som gis dekning uten fordeling med større krav. Grensen bør ikke settes lavere enn at typiske kommunale krav som nevnt blir omfattet. Man risikerer ellers at små krav i praksis blir avskrevet, fordi andre innkrevingsmetoder (utleggspant, begjæring om tvangssalg mv), blir vurdert å være uforholdsmessige.

Kommunale kravs prioritet etter dekningsloven § 2-8

Det heter i høringsnotatet pkt 12.2 (om kommunale krav):

Lovprosjektet antar for øvrig at alle de aktuelle kravene, dvs. krav på eiendomsskatt, vann- og avløpsgebyr, feiegebyr, avfallsgebyr, parkeringsgebyr og tilleggsgebyr for piggdekkgebyr, vil falle inn under bokstav f i prioritetsrekkefølgen angitt i dekningsloven § 2-8 første ledd slik dekningsloven § 2-8 er foreslått utformet.

Etter det KS er kjent med har det i praksis vært lagt grunn at disse kravstypene har samme prioritet som andre krav på skatt og avgifter. Klarest er dette for eiendomsskatten, som er en fiskal avgift på lik linje med inntektsskatten og formuesskatten. Lovprosjektets antakelse er uten kildehenvisninger. Det er vanskelig å se at antakelsen kan være riktig. I det videre lovarbeidet må dette klargjøres.

Med vennlig hilsen

Tor Allstrin
Områdedirektør/ advokat

Hakon Huus-Hansen
Advokat